

Poezii

Silvia Curelaru Ibănescu

Din volumul „Sete de lumină”.

BALANS

o lume
stă agățată într-un vers
balansată între
paradigme și concepte

doar cel de existență
mai preocupă mintea
astăzi

dureros
ne rugăm
la izvorul

din pădurea
ce își plânge neamul
și la Dunărea
ce își jeleşte
peștii

în cădelniță
nu mai este cărbune
doar mireasma și cenușa
spulberate
în bătaia vântului
diseminează.

TACI, LIBELULĂ, TACI!

desigur
urmele trădării
pot fi șterse

doar tu
să taci, libelulă,
doar tu
să taci

ca
într-o năvală
de nestăvilit
ascult
ropotul cailor
ce pătrund violent
în minte
precum viitura de ape

doar tu
să taci, libelulă,
doar tu
să taci

atentă
mintea
îmbrăcată în foșnete
aleargă
după liniștea
strivită
sub potcoave

taci, libelulă,
taci,
inima îmi șoptește.

DIN LUMINA VERII

mi-am păstrat vara
ca pe un ametist în geodă
mi-am adunat
cuvintele cu măiestrie
căroră mai apoi
le-am dat viață
într-un poem
pe care
l-am încărcat
cu miresme parfumate
culese
din flori și fructe coapte
unde roiuri de albine
și-au găsit chemare
cât de minunat poate fi
când aceste cuvinte
pe unii pot hrăni
iar pe alții oțeți
și asta
știi de ce
fiindcă doar
din prisosul inimii
omul fie bun sau rău
primește
sau chiar dăruiește.

PRIN OCHII CĂPRIOAREI

alerg
jonglând
printre secundele
vieții
ca o căprioară
mereu în vizorul armei

timidă
cu pașii plini de iarbă
și izvorul în priviri
atentă la orice foșnet
tresar

până mai ieri
și liniștea mi se părea
capcană
astăzi însă
tunetul însuși
mi-e prieten.

TOAMNA

venită
dintre porți de vremei
în cămașa ploii
și cu ochi plecați
toamna
strânge
cu brațul iubirii
puțin câte puțin
din verdele
ascuns
în foșnetul pădurii
sorbind din rază
ca dintr-un potir
purtat în șoaptă
și-n priviri
atinge dimineața
și astfel
binecuvântează.

CIULINII ÎN BĂTAIA VÂNTULUI

astăzi

fără să mă las furată
de ochii nimănui
mi-am privit chipul în oglindă
respir ușurată
lumina mă însoțea
eram lumină pentru
ochii celor ce mă cunoșteau
adevărata lumină
cea în care m-am născut
și în taină
meditam
la cei care
nu mă vedeau deloc
sau nu mă vedeau decât
ca pe niște
pâlcuri de flori
într-un câmp arid
crezându-mă mai mult stearpă decât
pământ binecuvântat
semnul distinct
al deosebirii
dintre întuneric și lumină
m-am liniștit
nu erau
decât ciulinii
în bătaia vântului
rotocoale și praf
au dispărut într-o clipă
Doamne,
și ce puternici se credeau.

AUTOPORTRET

marginile mele
definesc întregul

am reușit
să mă strecor printre
lumișuri
să plantez semințe-copaci
adevărate comori
pentru iubitorii de viață
semințele le ud
cu sudoarea sufletului
trudesc
așezând cuvânt după cuvânt
extensie a rodirii pustiului
în care se crede că aș fi
și doar așa capăt
tărie
eu
existând
între marginile ce mă
autodefinesc.

Poezii

Daniela GUMANN

*Din volumul în curs de apariție
„Valsul gândului pe notele rândului”*

CUVÂNTUL SFÂNT

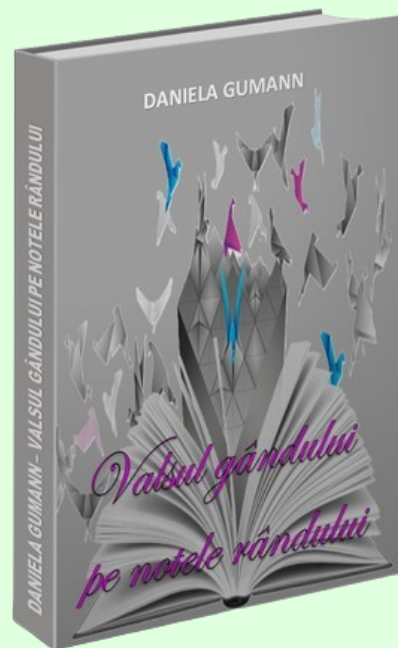
Rămasă-ntr-o angoasă, simțeam cuvântul sfânt,
Ca ploaia ce coboară din cerul plin de vânt.
Căzută din rugăciune, din caierul cu nori,
Voiam din cer minune, cu el să te cobori.

Să-l pui într-o poveste, să-i dai un rost divin,
Să-l împletești în versuri, în șoapte ce suspin.
Prin lacrima de stele, să curgă-ncet spre noi,
Să ne-aducă pacea, în tainicele ploi.

În umbra serii blânde, când visul prinde glas,
Îți simt prezența dulce, într-un albastru pas.
Din rugă se coboară cuvântul dorului,
Și se-mpletește-n noapte, în pânza norului.

Pe fir de argint viu, îl scrii pe tâmpla mea,
Și-n murmur de iubire, te simt din nou, așa.
Cuvântul sfânt coboară, și-l prind în suflet lin,
Îl punem laolaltă, într-un destin divin.

Rămasă-ntr-o angoasă, acum te regăsesc,
În fiecare vers, cuvântul îți rostesc.
Minunea-i căutată, în rugi și dor adânc,
Și-n povestea noastră, împreună ne-nfrâng.

TIMPUL

Flămând este Timpul, cu noi se hrănește,
El ia ce dorește, nicicând nu cerșește,
E frate cu moartea, cu umbrele mute,
Cu toate-amintirile noastre pierdute.

Înghite secundele, ne fură din viață,
Ne-mbracă-n tăcerea ce-n suflet ne-agață,
Ne lasă doar vise, firave și reci,
În dansul său veșnic, ne pune și piedici.

Flămând este Timpul, cu noi își hrănește
Foamea de clipe, în sufletul ce crește,
Ne-aleargă pe drumuri, ne-ntoarce din vis,
În valuri de umbre, ne-ascunde-n abis.

Își face culcuș în colțul de gând,
Ne poartă prin zile, prin cețuri curgând,
Și, fără de-mpăcare, ne suflă pe drum,
Lăsându-ne-n urmă, doar șoapte și scrum.

Dar noi, neclintiți, în fața lui stăm,
Cu inimi de foc, cu doruri ripostăm,
Și-n umbra Timpului, plini de curaj,
Săpăm amintiri, în piatra de pavaj.

Flămând este Timpul, dar noi nu cedăm,
Prin râsete, lacrimi, spre zări ne-avântăm,
Cu visele-n suflet, pe-aripi de lumină,
Ne-nfruntăm destinul, cu forță divină.

INSOMNIE

Cu ochii ațintiți spre cerul plin de vise,
Ne regăsim în umbre, în nopți de jar aprinse.
Stelele ne șoptesc povești de dor și drag,
Pe cărări de lumină, prin astre ce ne trag.

În noaptea clar-obscură, ne căutăm răspunsuri,
Prin valsul de lumini, în umbre fără sursuri.
Nici timpul nu contează, când suflete se-nalță,
Căci visul ne conduce, spre fericirea caldă.

Ne pierdem printre astre, sub cerul infinit,
Și-n ochii tăi citesc un dor nemărginit.
Cu mâna-ți prind ușor un strop din galaxie,
Și-l punem în cuvinte, ce nasc o poezie.

Ne regăsim în noapte, cu visele aprinse,
În lumini tremurânde, sub umbrele prelinse.
Sub cerul ce ne cheamă, găsim mereu speranță,
Și-n dansul stelelor, ne aflăm iar în viață.

GEORGE OPRESCU

(1881-1969)

Ing. Radu Moțoc

George Oprescu a fost un istoric, critic de artă, colecționar român, profesor al Academiei de Belle-Arte, membru de onoare al Academiei Române și membru corespondent la mai multe academii din străinătate.

S-a născut la Câmpulung-Muscel, pe data de 27 noiembrie 1881. Moartea timpurie a mamei sale a determinat câțiva oameni generoși să-l sprijine material pentru a urma cursurile Liceului *Matei Basarab* din București, unde a fost găzduit de familia colegului său Constantin Ionescu-Mihăești. În această locuință a fost înconjurat de obiecte de artă, tablouri, cărți, mobilier de preț și dobândește un viu simț artistic, pe care și-l va rafina mai târziu în compania doctorului Ioan Cantacuzino, un pasionat colecționar de gravuri.

În vara anului 1900, împreună cu alți bursieri, a plecat într-o excursie de studii în Grecia, sub supravegherea lui Grigore Tocilescu.

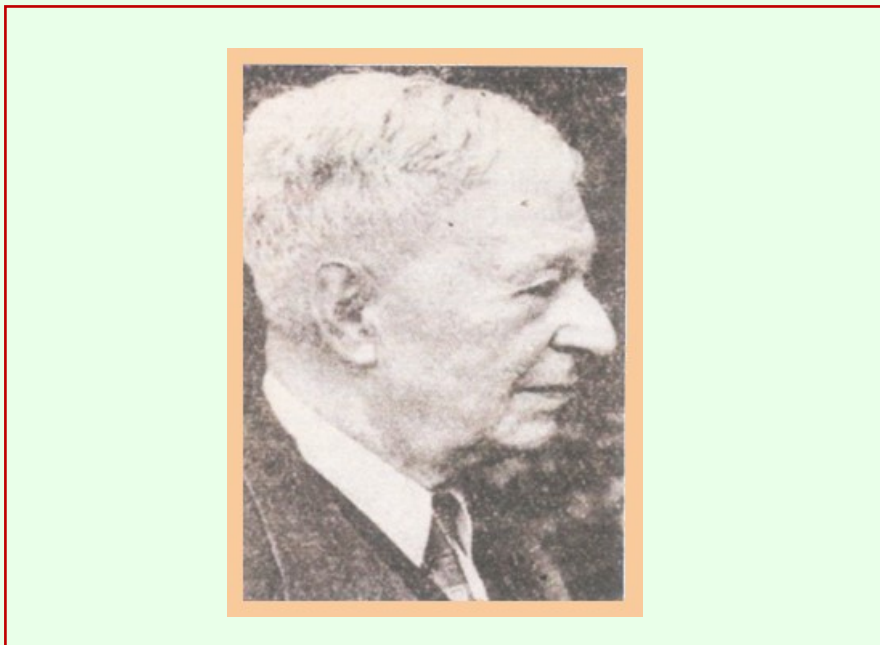

Foto 1 - George Oprescu

La propunerea profesorului Gheorghe Ionescu-Ion, **George Oprescu** a fost numit profesor la Liceul *Matei Basarab*, ceea ce i-a permis să-și finanțeze studiile la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, pe care o absolvă în 1905¹.

¹Academicianul George Oprescu, întemeietorul Institutului de Istoria Artei al Academiei Române. Pag. 2.

Devine profesor de limba și literatura franceză la Giurgiu și la Liceul din Turnu-Severin, unde a funcționat până în anul 1919. Printre elevii său s-a numărat și viitorul critic, istoric literar și academician Șerban Cioculescu. În anul 1919, la înființarea Universității din Cluj, **George Oprescu** a fost chemat să ocupe postul de conferențiar la catedra de Limba și literatura franceză².

Dar activează și în cadrul unor organisme ale Ligii Naționale:

Secretar al Comisiei pentru Cooperare Intelectuală, cu sediul la Paris (1923-1930)

Secretar al Comisiei de Litere și Arte la Geneva.

Se întoarce definitiv în țară, unde Nicolae Iorga, în anul 1931, îl propune să ocupe catedra de *Istoria Artei* la Universitatea din București. În perioada 1932-1942, **George Oprescu** conduce *Muzeul Toma Stelian*, unde va dona multe din lucrările de artă achiziționate în străinătate sau în țară. În prezent, acest fost muzeu este, din păcate, sediul unui partid.

Din 1949 până la sfârșitul vieții, s-a aflat la conducerea *Institutului de Istoria Artei*. **George Oprescu** a donat *Cabinetului de stampe* al Academiei Române o prețioasă colecție de grafică: 1.400 de desene și 6.000 de gravuri³.

Colecția sa particulară a fost găzduită în locuința din str. Sunet, care a funcționat ca muzeu până în anul 1977, când lucrările de pictură, grafică, artă decorativă și artă populară au fost transferate la *Muzeul Colecțiilor*, iar fondul de carte la Institutul de Istoria Artei *George Oprescu*.

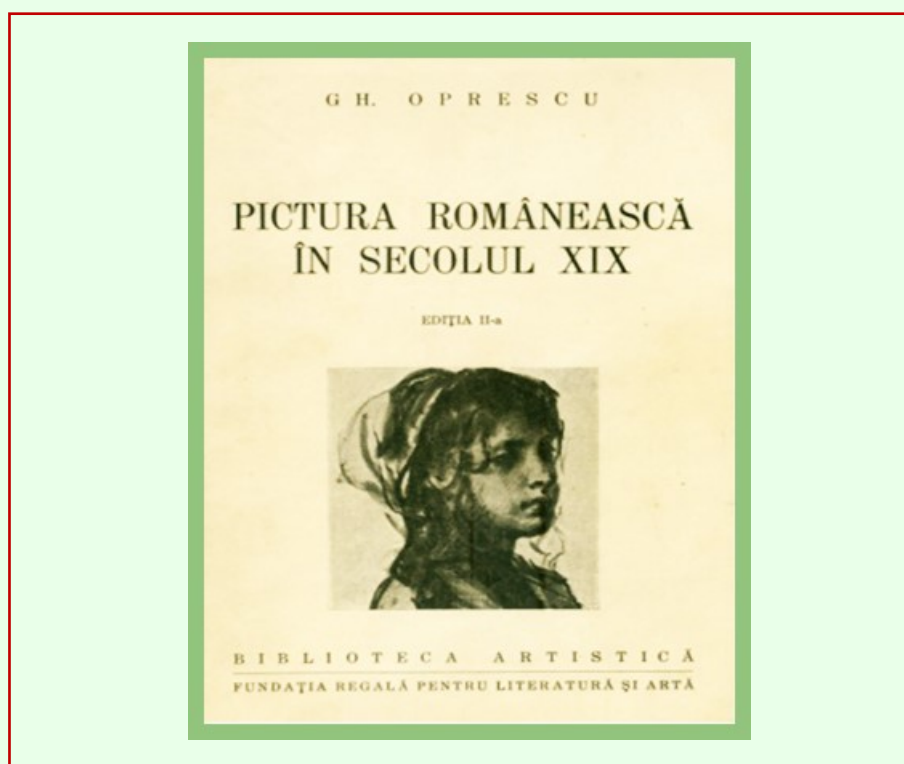

Foto 2 - Pictura românească în secolul al XIX-lea

George Oprescu, devenit membru de onoare al Academiei Române în anul 1948, a contribuit la cunoașterea artei românești în străinătate, publicând lucrări în Franța, Suedia, Elveția, Germania și Regatul Unit, traducând multe din lucrările sale ce fuseseră publicate în limba română. El s-a concentrat pe arta țărănească și pe pictorii de prim rang ca Gheorghe Petrașcu și Ion Andreescu⁴.

² *Ibidem*, pag. 3

³ G. Oprescu: fondatorul. Academia Română, Institutul de Istoria Artei *G.Oprescu*, pag. 2

⁴ Academicianul G. Oprescu, Op. Cit. pag. 4

În anul 1937, publică la Imprimeria Națională București, cu ajutorul Fundației Regale pentru Literatură și Artă, lucrarea „**PICTURA ROMÂNEASCĂ ÎN SECOLUL XIX**”. Această impresionantă lucrare cuprinde un număr de 119 reproduceri de lucrări ale pictorilor români, prezentați cronologic începând cu Carol Wallenstein și terminând cu Ștefan Lucian. Sunt indicate și locațiile unde pot fi văzute, precum: Muzeul Toma Stelian, Muzeul Simu, Pinacoteca Statului din București, Sibiu și Iași, Colecția Direcției Artelor, Colecția Zambaccian sau în proprietatea familiei, cum este cazul picturilor lui Gh. Tătărescu.

Volumul are mai multe capitole:

- **Străini și reprezentanți ai curentelor occidentale.** Muntenia și Moldova în prima jumătate a secolului (Chladek, Szathmary, Henric Trenk)
- **Primii pictori români de tendință occidentală** (Negulici, Rosenthal, Lapaty, Asachi)
- **Contribuția ardeleană și pictorii religioși** (Lecca, Mișu Popp, Tătărescu)
- **Fondarea Școlilor de Arte Frumoase, a Pinacotecilor și primele expoziții ale artiștilor în viață:** Theodor Aman, N. Grigorescu, I. Andreescu.

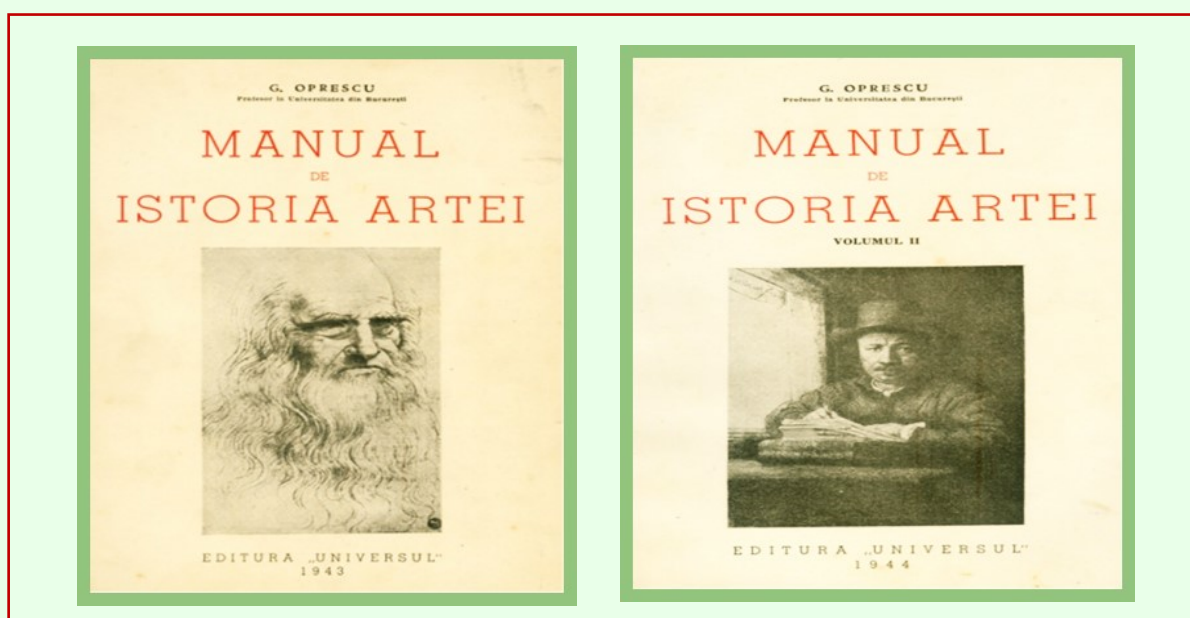

Foto 3 - Manualul de Istoria Artei. Volumele I și II

La sfârșitul lucrării, **George Oprescu** trage niște concluzii referitoare la formarea tradiției la pictorii români: „Această calitate le venea de departe, de la intimitatea cu natura, în mijlocul căreia mai toți și-au petrecut viața, ei împreună cu șirul neîntrerupt de strămoși ce i-au precedat. Ea le venea mai ales de la arta populară, a cărei origine se confundă cu începuturile neamului nostru, în cusături, în țesături, în scoarțe și chiar în olărie. Românul știe instinctiv să armonizeze nuanțele, să le facă să cânte, să placă, să-i înveselească viața. Mulțumită acestei vechi moșteniri, a unei tradiții mai mult decât milenară, școala română de pictură a primit de la naștere un dar neprețuit, darul ursitoarei celei bune”⁵. Această importantă lucrare a fost premiată de Academia Română.

O altă lucrare deosebit de importantă, prin volumul de informații oferit, este **MANUALUL DE ISTORIA ARTEI**, apărut în patru volume în perioada anilor 1943-1946, la Editura *Universul* din București.

În primul volum sunt tratate două etape din istoria artei: **Evul Mediu și Renașterea**, unde sunt abordate lucrările din Florența, Umbria, Padova și Veneția.

⁵ George Oprescu, *Pictura Românească în secolul XIX*, Biblioteca Artistică, 1937, pag. 222

Al doilea volum abordează tema **Barocului din secolul al XVII-lea** în arhitectură, sculptură, și pictură din mai multe țări europene. Un capitol special este dedicat **Ecourilor baroce în Țările Române**.

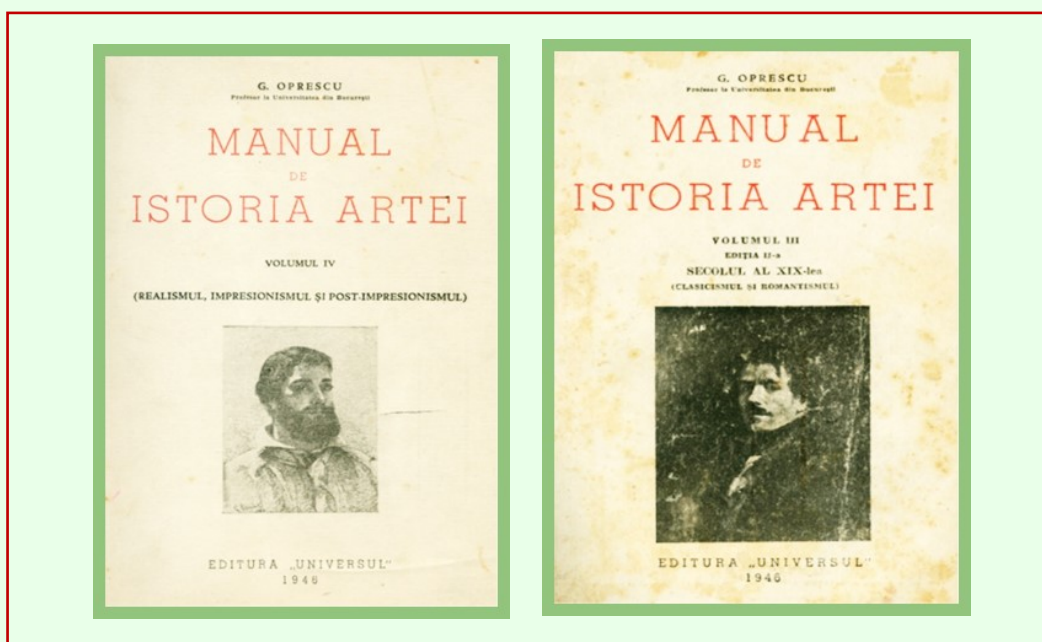

Foto 4 - Manualul de Istoria Artei. Volumele III și IV

Următorul volum, al treilea, prezintă mai multe capitole, precum:

- Clasicismul și romantismul cu originile lor;
- Lupta între clasicism și romantism în Franța;
- Duelul clasico-romantic în restul Europei.

Ultimul volum este axat pe mai multe teme, precum:

- Realismul în Franța, Belgia, Olanda, Germania și Anglia;
- Pictura, sculptura și arhitectura între Realism și Impresionism;
- Pictura europeană în timpul impresionismului;
- Sculptura la finele secolului;
- Cubismul.

Toate volumele sunt bogat ilustrate cu peste 250 de picturi și sculpturi, fiecare reprezentând o superbă corelare între text și imaginea artistică.

La sfârșitul ultimului volum, **George Oprescu** avea să mărturisească: „Idealul de la care s-au inspirat artiștii de la Constantin cel Mare, cu care începe primul volum, până azi, conștient sau fără să-și dea seama, a variat considerabil în acești mai bine de o mie cinci sute de ani. Au fost perioade de nespusă strălucire, dar și altele de decadentă.

Atâta vreme cât arta a fost studiată cu seriozitatea pe care o merită, operele mari n-au încetat să răsăre. Ducând la bun sfârșit această lucrare, consider că mi-am îndeplinit una din obligațiile ce mi-am impus, atunci când am primit însărcinarea de a fi profesor de *Istoria Artei* la Universitatea din București”.

În istoria modernă și contemporană a culturii românești, **George Oprescu** a fost un caz de rară unicatitate și merită toată recunoștința noastră pentru aceste lucrări cu caracter enciclopedic legate de istoria artei în general și în mod special în România.

⁶ George Oprescu, *Manual de Istoria Artei*, vol iv, Ed. Universul, 1946, pag. 394

PERSONALITĂȚI

Enescu, Brâncuși, Coandă

Ing. Radu Moțoc

La începutul anului 2022, **Romfilatelia** a considerat necesar să pună în circulație mai multe mărci poștale, care să onoreze trei personalități de primă mărime din România. Este vorba de **George Enescu, Constantin Brâncuși și Henri Coandă**.

Această serie de timbre a fost pusă în circulație pe data de 5 ianuarie 2022 și a fost denumită „**Personalități**”.

George Enescu s-a născut în satul Liveni-Vârnav din jud. Botoșani, în data de 19 august 1981. A manifestat încă din copilărie o înclinație pentru muzică, începând să cânte la vioară la vârsta de 4 ani, iar la 5 ani a dat primul său concert. A început studii de compoziție sub îndrumarea lui Eduard Caudella.

În perioada anilor 1888-1894, studiază la Conservatorul din Viena și se încadrează rapid în viața muzicală, unde dă concerte entuziasmând publicul. După absolvirea Conservatorului cu medalia de argint, își continuă studiile la Conservatorul din Paris în perioada anilor 1895-1899. În 6 februarie 1898 debutează în calitate de compozitor la Paris cu *Suita simfonică Poema Română*¹.

Regina Elisabeta a României a avut o deosebită apreciere față de talentul lui Enescu, materializată și printr-un dar de mare preț oferit acestuia la vârsta de 17 ani, ediția completă a operelor lui Bach, editate la Leipzig (60 de volume). Legătura specială dintre Regina Elisabeta și compozitorul Enescu este demonstrată și de faptul că în finalul *Poemei române* se regăsește Imnul Regal al României².

George Enescu era invitat deseori să execute piese pentru vioară în Castelul Peleş din Sinaia. El a pus pe muzică și câteva dintre poemele reginei Carmen Sylva, dând naștere mai multor liederuri în limba germană.

În anii Primului Război Mondial rămâne în București și dirijează Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven, pentru prima dată în audiție integrală în România. În anul 1915, are loc prima ediție a concursului de compoziție **George Enescu**, în cadrul căruia compozitorul oferea câștigătorului sume de bani generoase, precum și șansa interpretării acestor piese în concerte. Printre elevii săi se numără și Yehudi Menuhin, care l-a considerat pe Enescu părintele său spiritual. Opera *Oedip*, o monumentală creație dramatică și muzicală, care s-a impus pe scenele de operă din lumea întreagă, o dedică Mariei Rosetti (fostă Cantacuzino), cu care se va căsători în 1937.

¹ Wikipedia, George Enescu, pag.1,2

² Broșura Romfilatelia dedicată emisiunii poștale *Personalități*, 5 ianuarie 2022.

În noiembrie 1939, **George Enescu** a donat Consiliului de Miniștri al României suma de 100.000 de lei, pentru apărarea țării. În ultimii ani ai vieții a finalizat *Poemul simfonic Vox Maris*. Odată instalată dictatura comunistă, s-a exilat la Paris. S-a stins din viață la Paris în anul 1955 și a fost înmormântat în cimitirul Père-Lachaise, într-un cavou³.

Foto 1 - Plicul „Prima zi” dedicat lui George Enescu

Romfilatelia a pus în circulație trei timbre uzuale cu imaginea lui **George Enescu**, care au valoarea de **4,50 lei, 3 lei și 16 lei**. Plicul „Prima zi” este echipat cu aceste timbre, numerotate și obliterate cu data introducerii în circulație, 05.01. 2022.

A doua personalitate abordată de **Romfilatelia** este **Constantin Brâncuși**, care s-a născut la Hobița, Gorj, în anul 1876. După ce a urmat Școala de Arte și Meserii în Craiova (1894-1898), vine la București, unde absolvă Școala de Belle-Arte în 1902. Timp de doi ani, între 1900 și 1902, cu ajutorul doctorului Dimitrie Gerota, realizează *Ecorșeu*, un studiu pentru reprezentarea corpului omenesc, folosit în școlile românești de medicină, pentru care primește o medalie de bronz. În anul 1903, primește prima comandă a unui monument public, bustul medicului Carol Davila, care a fost instalat la Spitalul Militar din București.

Reușește la concursul de admitere la *École Nationale Supérieure des Beaux-Arts* din Paris, în anul 1905. **Brâncuși** a expus pentru prima dată la Saloanele pariziene în anul 1906. Crează, în anul 1907, prima versiune a *Sărutului*, culminând cu *Poarta Sărutului* din Târgul-Jiu. Închiriază un atelier în Rue du Montparnasse, nr. 9, și intră în contact cu avangarda artistică pariziană, împrietenindu-se cu Guillaume Apollinaire, Amedeo Modigliani, Marcel Duchamp și alții. Revine în 1909 pentru scurt timp la București, unde participă la Expoziția oficială de pictură, sculptură și arhitectură. Colecționarul de artă Anastase Simu îi cumpără sculptura *Somnul*, iar bustul pictorului Nicolae Dărăscu este achiziționat de Ministerul Instrucțiunii Publice.

Până în 1914, participă cu regularitate la expozițiile din Paris și București, inaugurând ciclurile *Păsări Măiestre*, *Muza adormită*, *Domnișoara Pogany*.

³ Wikipedia op. cit. pag. 2-4

Brâncuși deschide în anul 1914 prima expoziție în Statele Unite ale Americii, unde provoacă o enormă senzație. Colecționarul american John Quinn îi cumpără mai multe sculpturi, asigurându-i o existență materială prielnică creației artistice. Participă, după anul 1940, la cele mai importante expoziții colective de sculptură din SUA, Franța, Elveția, Olanda și Anglia.

Muzeul Național de Arte Moderne din Paris are un număr important de lucrări ale lui Brâncuși.

În România, în epoca comunistă, Brâncuși a fost considerat un burghez cosmopolit și decadent. Abia în anul 1964, **Brâncuși** a fost redescoperit în România ca un geniu național. Astfel ansamblul monumental de la Târgu Jiu, *cu Coloana fără sfârșit, Masa tăcerii și Poarta sărutului*, a putut fi amenajat și îngrijit, după ce fusese lăsat în paragină un sfert de veac.

În opera sa, el a oglindit felul de a gândi lumea al țaranului român. Prin obârșia sa țărăneasă, și-a aflat rădăcinile adânci ale operei sale tradiționale, miturile și funcția magică a artei populare românești.

Brâncuși este considerat unul dintre cei mai mari sculptori ai sec. al XX-lea. Lucrările lui se remarcă prin eleganța formei, combinând simplitatea artei populare românești cu rafinamentul avangardei pariziene.

Serviciile poștale din România, în anul 1982, la comemorarea a 25 de ani de la moartea sculptorului, au emis o marcă poștală care îl reprezintă pe **Brâncuși**. În anul 1998, Poșta din Moldova a pus în circulație o marcă poștală care reprezintă *Coloana Infinitului* de la Târgu Jiu, cu valoarea nominală de 1 leu.

În România, în anul 2016, a fost emisă o altă marcă poștală cu valoarea nominală de 1 leu, pe care este reprodus portretul lui **Constantin Brâncuși**.

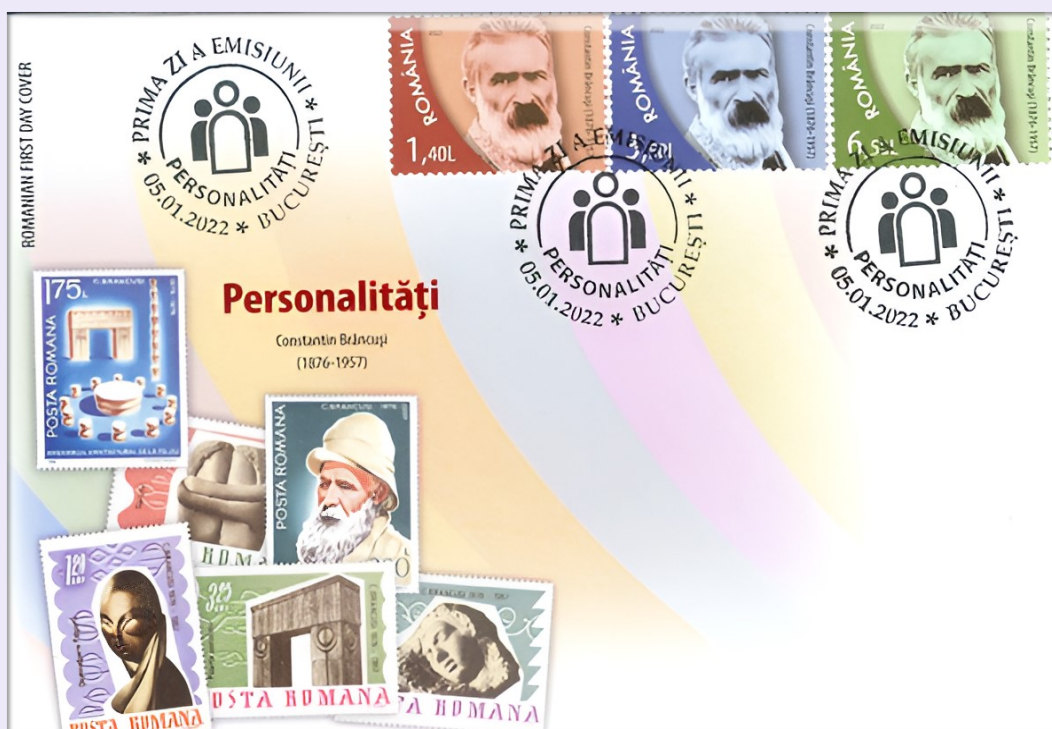

Foto 2 - Plicul „Prima zi” dedicat lui Constantin Brâncuși

Și Banca Națională a României a emis o bancnotă cu valoarea nominală de 500 de lei, în anul 1991, unde pe avers apare portretul lui **Brâncuși**. Pe reversul bancnotei apar câteva dintre operele sale.

La sărbătorirea a 125 de ani de la nașterea lui **Brâncuși**, BNR a pus în circulație pentru colecționari o monedă de aur cu valoarea nominală de 5.000 de lei. Pe monedă este reprezentată *Coloana infinitului*. O altă monedă din argint, cu valoarea nominală de 50 de lei, a fost pusă în funcțiune de Banca Națională a Moldovei, tot în anul 2001, unde apare efigia lui Brâncuși⁴.

Romfilatelia, în cadrul seriei de timbre cu tematica **Personalități**, a inclus trei timbre cu valoarea nominală de **1,40 lei, 3,50 lei și 6.50 lei**, cu portretul lui **Constantin Brâncuși**. Plicul „Prima zi” este echipat cu aceste trei timbre, numerotat și obliterat cu ștampila Prima zi – 5 ianuarie 2022.

A treia personalitate pe care **Romfilatelia** o include în emisiunea filatelică pe care a intitulat-o **PERSONALITĂȚI**, este **Henri Coandă** (1886-1972).

Acesta a fost un inginer aeronautic român, pionier al aviației, specialist în aerodinamică, inventator și academician.

Henri Coandă s-a născut la București în anul 1886, fiind al doilea copil al unei familii numeroase. Tatăl lui a fost generalul Constantin Coandă, fost profesor de matematică la *Școala națională de poduri și șosele* din București și prim-ministru al României în 1918. Mama sa, Aida Danet, a fost fiica medicului francez Gustave Danet, originar din Bretania.

Henri Coandă a fost elev al *Școlii Petrarhe Poenaru*, după care a urmat cursurile *Liceului Sf. Sava* din București. La 13 ani, a fost trimis de tatăl său la *Liceul Militar* din Iași, cu speranța că va face o carieră militară. Termină liceul în anul 1903 și primește gradul de sergent major. Își continuă studiile la *Școala de ofițeri de artilerie, geniu și marină* din București.

Pasionat de probleme tehnice și mai ales de tehnica aviației, construiește, în 1905, un avion-rachetă pentru armata română.

În perioada anilor 1907-1908, a urmat cursurile universitare la Liège, în Belgia, și la Institutul Tehnic Montefiore. Se întoarce în țară și este încadrat ofițer activ în Regimentul 2 de artilerie. Pentru că nu se împacă cu disciplina militară, a cerut și a obținut aprobarea de a părăsi armata. După o călătorie cu automobilul pe ruta Isfahan-Teheran-Tibet, s-a hotărât să plece în Franța, unde se înscrie la *Școala superioară de aeronautică și construcții*, nou înființată la Paris, în 1909. Ca absolvent în 1919, este declarat șef al primei promoții de ingineri aeronautici.

Cu sprijinul inginerului Gustave Eiffel, **Henri Coandă** a efectuat experimentele aerodinamice prealabile și a construit în atelierul de carosaj al lui Joachim Caprini un avion fără elice, pe care l-a prezentat la al doilea *Salon internațional aeronautic* de la Paris, în 1910.

În perioada anilor 1911-1914, **Coandă** a lucrat în Anglia ca director tehnic la *Uzinele de aviație* din Bristol, unde a construit avioane cu elice de mare performanță, de concepție proprie. Se întoarce în Franța, unde construiește un avion de recunoaștere, foarte apreciat în epocă, prima sanie-automobil propulsată de un motor cu reacție și primul tren aerodinamic din lume. În anul 1934, obține un brevet de invenție francez pentru *Procedeu și dispozitiv pentru devierea unui curent de fluid ce pătrunde într-un alt fluid*, ce poartă numele *Efectul Coandă*.

Henri Coandă revine definitiv în țară în anul 1969, ca director al Institutului de creație științifică și tehnică (INCREST) și, în 1970, devine membru al Academiei Române. A decedat la București în anul 1972, la vârsta de 86 de ani.

În anul 1978, cu prilejul Zilei aviației, Poșta Română a pus în circulație o marcă poștală cu valoarea de 10 lei, care prezintă portretul lui **Henri Coandă**. În anul 1986, Poșta Română a pus în circulație o altă marcă poștală cu valoarea nominală de 2 lei, care prezintă portretul lui **Henri Coandă**. Și Poșta din Republica Moldova, în anul 2000, a pus în circulație o marcă poștală cu valoarea de 25 de bani, cu portretul lui **Henri Coandă**.

Banca Națională a României, în anul 2001, a emis trei monede de argint cu valoarea nominală de 50 de lei, dedicate unor pioneri ai aviației tomânești: Traian Vuia, **Henri Coandă** și Elie Carafoli. Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la realizarea aparatului de zbor cu reacție creat de **Henri Coandă**, BNR a pus în circulație o monedă de argint comemorativă, cu valoarea nominală de 10 lei.

Romfilatelia, în 2022, a pus în circulație o serie de mărci poștale din seria dedicată **Personalităților**, dintre care un număr de trei timbre prezintă portretul lui **Henri Coandă**. Cele trei timbre au valoarea nominală de **2,50 lei, 4 lei și 10 lei**.

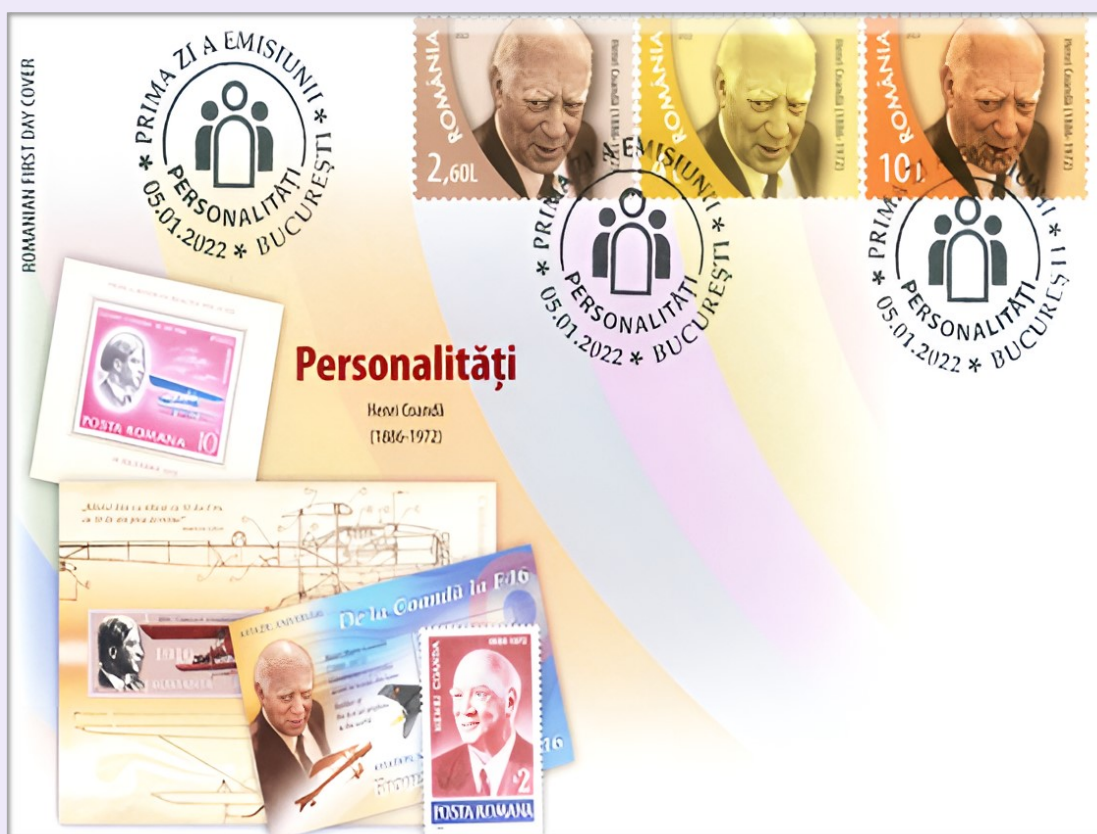

Foto 3 - Plicul „Prima zi ” dedicat lui Henri Coandă

Plicul „Prima zi” este echipat cu cele trei timbre, numerotat și obliterat cu ștampila „Prima zi” – 5 ianuarie 2022.

Este demn de remarcat faptul că **Romfilatelia** a onorat cu această emisiune filatelică trei personalități din România, drept pentru care merită toate felicitările noastre.

PODOABELE ANTICILOR

Violeta Ionescu

O femeie romană purta pe ea o avere întreagă: ace de păr din aur cu mărgăritare sau din argint, bronz, fildeș, lemn, în formă de personaje mitologice sau scene erotice, păstrate în cutiuțe speciale; agrafe (*fibulae*), cercei cu perle în formă de pară, pietre scumpe, cercei cu trei perle la fiecare ureche. Lollia Paulina, soția lui Caligula, a purtat odată bijuterii de 40 milioane de sesterți!

Seneca spunea: „*Pesemne aceste femei cred că bărbații n-ar fi destul de nenorociți dacă ele n-ar purta în fiecare ureche valoarea a două moșteniri...*”).

Se purtau și coliere (*moniliae*) duble pentru gât și piept, cu talismane, pandantive, agrafe, fibule.

Desigur, unele podoabe erau și imitații.

În perioada Republicii Romane, bijuteriile, imitație de la etrusci, aveau mai mult o valoare sacră și femeile aveau dreptul să le poarte numai dacă participau la o acțiune civică.

Vestalele purtau și ele bijuterii, dar nu prea multe.

La nevoie, bijuteriile femeilor ajutau cetatea (cercei, brățări, atârănători, fibule de prins îmbrăcămintea) care erau donate pentru beneficiul public.

În Egipt se purtau mărgele din piatră șlefuită, din lapis lazuli, email, scoici de aur, jasp, cornalină, spat – unul sau mai multe șiraguri; lăncișoare de aur cu ochiuri mari sau mărunte, cu pandantiv sau fără. Brățări încrustate cu pietre scumpe, purtate la încheietura mâinii, pe antebraț, în partea de sus a brațului sau la glezne. Inele cu pecete pătrată, cu scarabeu sau cu imaginea unei divinități – pe unul sau pe mai multe degete. Cercei din aur, cu floare mare, ca margareta, cu spirale, semilună, inele mari, concentrice sau sub formă de evantai. Pectoralul era o capodoperă a aurarilor, bijuterie regală masivă, purtată pe piept.

Brățări (*armillae*) pe brațe, la încheietura mâinii, la glezne: șarpe încolăcit, la picioare, glezne, braț, simetrice pentru cele două părți ale corpului. (cea pentru brațul stâng, mai îngustă). Dia-

ale lui Zeus surghiunite în Infern) de la Marea Baltică (barbarii se mirau de prețul pe care îl primeau pentru o marfă atât de nefolositoare... Era galben deschis, auriu, brun, roșcat, verzui, transparent, translucid, tulbure ca un cer înnorat, cu insecte captive, flori, fulgi de păsări, ace de conifere, bule de aer, de apă, frunze, muguri etc.

O piatră mult căutată era și ambra – un chihlimbar poros, cenușiu.

Pentru bărbați, inelul era singura podobă, folosit și ca pecete/sigilium. În Imperiu, doar senatorii și cavalerii purtau inel de aur.

Diamantul era de asemenea la mare preț, ca și smaragdele și mărgăritarele.

Copiii libertilor aveau la gât un medalion din aur (*bullae*) pe care îl scoteau la majorat.

Se purtau și cameele, din opal sângeri. Sau calcedonie albastră/verde.

Părul era strâns în fileuri împodobite cu

deme din aur, cu pietre prețioase.

La Roma, femeile de la curte purtau fileu de aur, cercei, colier de perle, coroană pentru sacrificii, rochie cu trenă și cu fireturi de aur.

Erau la modă inele (*anuli*) la toate degetele (iarna mai grele, vara mai ușoare) – adevărate comori păstrate în casete speciale (*dactyliotheca*).

Caseta de toaletă avea nouă despărțituri, conținând un set de cutii cu capac, pe două nivele, cu diametrul de 0,35 m, înalte de 0,20 m; la nivelul inferior, nouă cutii de mărimi și forme diferite. Cutiile mai mici erau pline cu carmin; în cutia mare, o perucă. La nivelul superior – mănuși, mătăsurii fine etc.

Foarte căutat era chihlimbarul uscat („piatra soarelui”; „lacrimile Helenidelor” – fiice

smaragde, brățări de onix sau cu agrafe din flori de hyacint, medalioane de chihlimbar, broșe din malachit și lapis lazuli; inele de coral sau din scoică roz, evantaie din pene de struț cu un scarabeu de smaragd încrustat pe mâner, diademe de aur bătute cu rubine.

Rubinel, smaraldul și perla – singurele care se bucurau de privilegiul de a fi montate în șiragul imperial.

Perlele au fost trecute în rândul nestematelor, deși nu sunt minerale, ele conțin aragonit, o varietate a carbonatului de calciu, substanță organică și apă. Albe, roz, galbene, aurii, albastre, liliachii, negre – mărgăritare cu care se brodau bluzele, rochiile, se puneau șiraguri în păr. Perlele galbene simbolizau bogăție; cele verzi, fericire, iar cele brune, înțelepciune.

Un joc pentru bunici, părinți și copii „Aripi colorate”, în cutia de tip carte

Prof. dr. Corneliu Goldu

„Aripi colorate” este un joc educativ care încurajează creativitatea prin reținerea rapidă și corelarea logică a informațiilor.

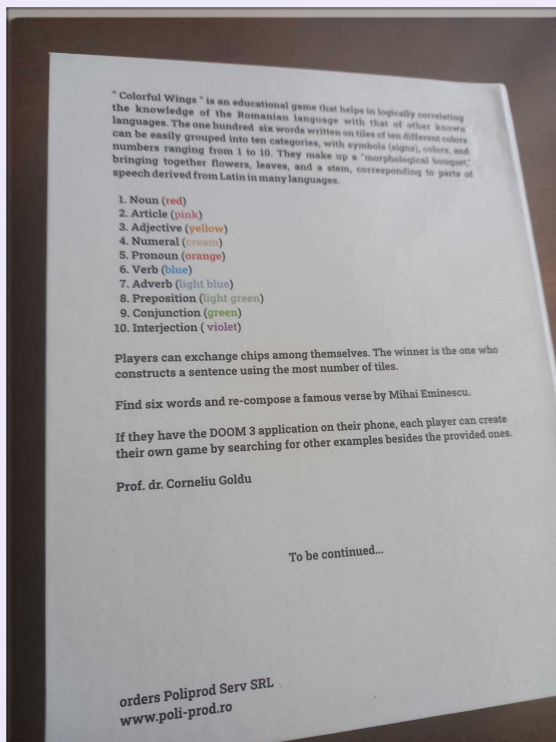
Ajută la recunoașterea componentelor unui enunț și la construirea unor propoziții sau fraze. Cuvintele propuse pot fi ușor clasificate după formă (siglă), culoare și număr, în zece grupe care corespund părților de vorbire preluate din latină în multe limbi actuale:

1. Substantivul, cu semnul ca o floare roșie, cu cinci petale (cazuri) - 20 de bucăți;
2. Articolul, ca o floare roz cu patru petale (feluri) - 5 bucăți;
3. Adjectivul, floare galbenă cu trei petale (grade de comparație) - 10 bucăți;
4. Numeralul, cu forma de floare crem, cu două feluri de petale - 5 bucăți;
5. Pronumele, ca o floare portocalie, cu zece petale (feluri) - 15 bucăți;
6. Verbul, în formă de floare albastră, cu zece petale (moduri) - 20 de bucăți;
7. Adverbul, ca o floare bleu cu patru petale (feluri) - 10 bucăți;
8. Prepoziția, ca o frunză orizontală vernil (leagă cuvinte) - 5 bucăți;
9. Conjuncția, ca o frunză verticală vernil (leagă, de obicei, propoziții) - 5 bucăți;
10. Interjecția, sub formă de tijă verticală violet, ca un „semnul exclamării” - 5 bucăți.

Jocul, cu doi până la cinci participanți, începe cu amestecarea tuturor jetoanelor. Câștigă cel care alcătuiește primul un enunț.

Folosind acest model și aplicația DOOM 3 de pe telefon, se pot crea jocuri pentru fiecare parte de vorbire.

Cutia jocului are forma unei cărți. Pe prima copertă exterioară, sub numele TORTUL MAGIC (Magic cake) este desenat un tort cu patru niveluri, reprezentând straturile limbajului: fonetica (studiul sunetelor), vocabularul (cuvinte) morfologia (zece părți de vorbire), sintaxa (patru părți de propoziție). Coperta interioară este cea pe care sunt desenate, sub forma unor degete, cele zece „aripi colorate”.

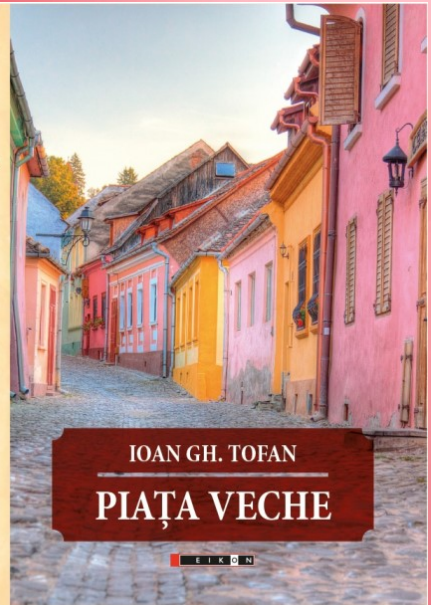
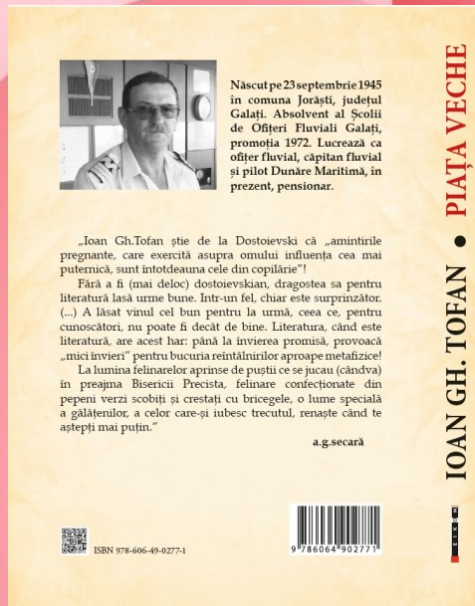

Câștigă jucătorul care a grupat primul, după cifre și culori, cele 100 de jetoane colorate (10 puncte).

Cel care, cu cele 6 jetoane albe, a alcătuit un enunț (5 puncte) în care recunoaște primul vers din poemul „Luceafărul” de Mihai Eminescu (5 puncte).

Pe ultima copertă, e afișat un regulament general, în limba engleză, pentru cei din diaspora. Jocul poate fi procurat la www.poli-prod.rosau de la Asociația „Acasă, la Galați”.

Galati, ieri și azi

Piața Veche - fragment -

Ioan Gh. Tofan

O mână îl înșfăcase zdravăn de umărul stâng și-l scutura. Deschizând pleoapele, văzu aplecată deasupra lui o față smolită. Ciuful de păr unsuros al constănțeanului îi perie fața. Mirosul greu de transpirație stătută de la subsuorile acestuia (sau poate ale lui?) îl izbi cu putere.

- Ce-ai pățit, nea Ioane? Bafta lu' mățăluță că ne-am întors tot p-acilea. Altfel cine știe cât ai fi tras la aghioase. Te-au apucat pandaliile sau ai leșinat? Mie poți să-mi spui, că nu te dau în primire.

- Unde să mă dai în primire, măi omule, la Seico? S-a cam desființat, bolborosi amețit.

- Ei, aș. E aceeași Mărie, cu altă pălărie.

Se pipăi să vadă dacă era întreg. Nu, nu visase! Afurisitul acela de camion intenționase să-l facă una cu zidul turnului. Se sculă anevoie de jos, scuturând cu mâinile turul pantalonilor. O transpirație rece îi aluneca pe spate și picioa-

re. Va trebui să facă un duș cât mai repede. De la el venea deci mirosul acela insuportabil de sudoare... Cum se mai grăbise să-l învinovătească pe constănțean! Tot timpul îl privise de sus, ca pe un primitiv. Poate că ar trebui să fie mai atent la relațiile cu oamenii. Făcu ochii roată și zări ceva mai departe grupul de turiști în mijlocul căruia Elena Panait explica ceva, dând din mâini. Nu zări nici o mașină. Îl apucă febril pe brunet de cămașă.

- Ascultă, ai văzut unde s-a dus camionul?

- Ce camion, nene, ai căpiat?

- Un autocamion plin cu calabalăcuri: mobile, perne, boccele și-un puști pistruiat călare pe ele.

- Căpitane, dac-ar fi noapte aș zice că ești somnambul și nu te-ai trezit, dar așa nu știu ce pușca mea să-ți spun. Păi vezi 'mneata vreo mașină în piața asta?

Tot ce se întâmplase, sau nu se întâmplase, fusese atât de real!... Chiar, *zău așa*, cum ar spune maică-sa, până la urmă, ce se petrecuse? Poate că obosise și se așezase puțin să mai răsuflă. Drumul cu autocarul se dovedise a fi prea obositor. Să stai atâtea ore fără să-ți dezmorești picioarele nu era deloc ușor. *Zău așa!* Da, era cât se poate de clar! Nu încăpea îndoială. Cu spatele lipit de zidul acela cărămiziu care era acolo de o mie de ani, ațipise. Asta era. Adormise și visase. Iar SR-ul acela vechi, logic, n-ar fi avut ce să caute acolo, nu-i așa? Chiar dacă-l mai zărise cândva, undeva... Dar unde anume? *Asta-i întrebarea*. Se lăsă iar să alunece pe spinare, frecându-se de zid ca o pisică și-și luă capul în mâini.

- Ce-i, nene, ți s-a făcut rău? Sper că nu vrei s-o mierlești taman acu'. Ia de-aici nițică apă și nu mă băga în răcori, că-s tare slab de înger, se repezi îngrijorat Nicu, ținându-l pe Ionel cu o mână de umeri și cu cealaltă scoțându-și din geanta agățată de gât o sticlă de jumătate de litru plină cu apă minerală. Se uită recunoscător la brunet.

- Îți mulțumesc, amice, pentru grija pe care mi-o porți, dar n-am nimic. Vreau să-mi limpezesc doar gândurile puțin. Nu durează mult.

- Trag nădejde că ai să ți le clătești mai repejor, înainte de a tăia-o din loc ghida noastră. Ai văzut cum ne mai aleargă babeta de parc-

ar avea două de primăveri. Dacă rămânem ai nimănui aicișă, am îmbulinat-o. Cum mai găsim autocarul? După mușchii de la copaci? De unde atâția copaci? Că pe taica golanilor nu prea l-am văzut de când am trecut granița ca să ne orientăm după el. L-om fi supărat cu ceva, ce zici? Ionel ridică capul:

- Pe cine?

- Pe tatăl golanilor.

- Cine-o mai fi și ăsta?

- Zâmbărețul, căpitane. Soarele, mâncați-aș!

- Aha! Se pare că nu poți renunța la vocabularul ăsta colorat.

Adăugă, dus pe gânduri:

- Ai văzut vreodată cum iese soarele din mare?

- Nu. De ce mă întrebi?

- N-are importanță.

Fostul gardian îl privi suspicios. *Nătărăul crede că am luat-o razna*. Încruntându-și sprâncenele, se străduia să sape mai adânc în memorie. Închise ochii, apăsându-și tâmplele cu mâinile făcute crengi. *Și se făcu lumină*. Sări în picioare strigând:

- Fotografia!

Brunetul își făcu cruce:

- Io zic că te-ai cam dilimănit, Nea Ioane.

Hai să spălăm putina că-i văd pe-ai noștri luând-o din loc. Poți să umbli?

- Ți-am zis odată că n-am nici pe dracu'.

Mergea cu pași repezi zâmbindu-și sieși alături de constănțeanul care continua să-i arunce din mers priviri bănuitoare. Era cât se poate de clar acum. Obosise alergând după grupul de turiști căruia îi pierduse urma și... și se așezase pentru o clipă să-și tragă răsuflarea. Cam greu de crezut că adormise instant, dar altă explicație nu poate fi. Că doar n-o fi fost delir. Delir de om nebun, cum spusese brunetul mai înainte. Ce mai tura-vura! Ațipise și visase momentul când se mutaseră în 1958 de pe strada Grigore Ghica, de lângă Biserica Precista și din apropierea Pieței Vechi (fostă Independenței), pe strada Română, în preajma fostei cazărmi 11 Siret.

Atunci Iorgu cel Tăcut, bărbatul Anicuței, ținuse morțiș să-i tragă în poză, iar fotografia aceea cu marginile zimțate, pătată de muște și crăpată, stătuse cuminte ani de zile într-unul din colțurile reproducerii înrămate, înfățișând trecerea triumfătoare a împăratului Traian în Dacia peste Dunăre, pe podul construit de Apolodor din Damasc. Văzuse și el în tinerețe la Turnu Severin rămășițele pilei rămase pe malul românesc atunci când, aflat în practică, făcuse un voiaj cu nava școală *Abrud*, împreună cu alți colegi, ca elev al Școlii de Ofițeri Fluviali, patronată de Navrom. Știa că acel vis scurt, trăit atât de intens, de parcă ar fi fost aievea, îl va urmări mult timp. Și mai știa că nu se va mulțumi niciodată cu explicația pe care și-o dăduse. În străfundurile minții credea că ce visase – amețeala, negura groasă care cobora ca un tăvălug din cer, bezna ca antracitul, apoi risipirea treptată a ceții la deschiderea ochilor, capul plutind al statuii papei Grigore al XIII-lea, autocamionul Steagul Roșu apărut de nicăieri care ambala motorul înainte de a porni cu toată viteza spre el – toate acestea fuseseră *mai mult decât reale*. Sau nu?

Împingătorul Abrud - Galați/2021

În autocar, înainte de a se așeza, Ionel încercă să vorbească cu Mariana. Dar *Mireille Mathieu*, după ce-i aruncă o privire scurtă, de gheață, întoarse ostentativ capul. Realiză că dezintegrase orice posibilitate de înjghebare a unei relații. Se simți brusc bătrân și neajutorat. Ar fi trebuit din când în când să se mai uite și în buletin, nu numai în oglindă. Trecuse doar de șaiszeci de ani. Cât credea că o să-i mai meargă? Nu fusese niciodată un Don Juan, dar era obișnuit ca femeile care-i plăceau să-i cedeze. Nu întotdeauna, dar de cele mai multe ori. Acum totul se terminase înainte de a începe. Era convins că blonda îl văzuse prăbușit lângă zidul acela medieval și nu-i prea plăcuse spectacolul. Mai târziu, spre sfârșitul excursiei avea să afle că altul era motivul pentru care nu-i mai acceptase curtea. Dar deja nu-i mai păsa. Era prea îmbătat de câte minuni văzuse. Uneori, cum avea să se întâmple la Vatican, avea să se simtă saturat de atâta artă. Italia toată era un imens muzeu în aer liber. Obosise privind atâtea capodopere, nu le mai putea înmagazina în calele creierului. A doua zi, însă, abia aștepta să vadă un alt oraș vechi, o altă bazilică închinată unui sfânt celebru, un alt pod de secole, alte palate și fântâni etc.

După ieșirea din Bologna, orașul cărămi-ziu, autocarul părăsi autostrada, intrând pe o șosea plină de denivelări. Mașina prinse a hurducăi din toate încheieturile. Turiștii săltau cu fundul pe scaune, asemenea cow-boy-lor ce călăreau galopând prin Vestul Sălbatic. Mihai, care așipise rezemat de tetiera scaunului, se trezi dând cu capul în geam. Aruncă o privire somnoroasă afară, întorcându-se apoi burzului spre șofer:

- Măi, nea Cutare, că nu ți-am reținut numele, vezi că nu transporti saci cu fasole!

- Lasă șoferul în pace, Mihăiță, că nu-i vina lui, răspunse ghida în locul conducătorului auto.

- O fi a lu' mama!

- Dacă n-am dormi cu ochii deschiși, ai vedea dincolo de geamul la care te holbezi în clipa asta. Ce, Doamne, iartă-mă, ai orbul găinilor? Nu vezi că asfaltul e vălurit?

Moldoveanul își îngustă fantele ochilor, privind cu atenție afară.

- Pardon, dom' șofer, scuzele mele! Are dreptate distinsa noastră ghidă. Mai am un pic și am să dau de mâncare peștilor de la atâtea valuri. Cum e posibil ca pe aici drumul să fie așa de rău, după ce până acum autostrăzile ne-au lăsat cu gura căscată? Ori ne-am întors în România și eu n-am habar?

- Asta-i diferența dintre o șosea a statului și autostrăzile private de mai înainte.

- Suntem, deci, pe o șosea a statului?

- Exact. Privații iau taxe dacă le utilizezi drumurile și folosesc o parte din bani pentru a le întreține. La stat, însă, știi cum e, banii vin de la buget. Și vorba lui Pristanda, *famelie mare*. Adică mulți la primărie. O grămadă de consilieri, nemaivorbind de primar și viceprimar. Bașca gașca de penițari. Sau de IT-iști, că au înlocuit pixul cu mouse-ul. Ăștia de unde să mai ciugulească? La fel ca la noi. Dar stai liniștit, n-ai să întâlnești multe șosele paradite ca asta.

- Atunci ce dracu' căutăm noi pe ea?

- E o scurtătură până la San-Marino. Altfel nu ne încadram în program.

Nicu se apropie de urechea lui Ionel:

- Ce se mai bagă-n seamă moldoveanu! Una, două, dă drumu' la clanță.

- Ce vrei să faci? Nu vezi că nu mai stă nimeni lângă el? Dă din gură ca să-și mai alunge singurătatea.

- Să știi c-ai nimerit-o. Profesorul și-a luat soața de-o aripă și s-a ușchit pe alt rând de scaune. Dar, era să uit, varsă pe goarnă: care-i mersu' cu gagicile? Bag seamă că ne-au cam întors curu'.

- Dă-le-n mă-sa! îi răspunse lehamesit.

- Io le-am dat de mult. Mata erai în limbă după blondă, nu mândel. Schiloadă ailaltă...

- Silvia?

- ...Pe care mi-ai repartizat-o din prima, fără să mă-ntrebi, nu-mi plăcea nici de-o culoare.

- Bine, bine, te-ai făcut înțeleș. Acum lasă-mă puțin, sunt cam obosit.

O sfârșeală amețitoare începu să-lînvăluie.

- Trăim într-o țară liberă, nea Ioane, așa că și soilitul e liber. Io când sunt la drum nu...

Ionel Corban se îndepărtă de trâncăneala constanteanului, lăsându-se cuprins de toropeala bolnăvicioasă. Autocarul continua să-i scuture pe turiști, ca pe niște păpuși mecanice dezarticulate. Își pusese brațele încrucișate pe speteaza scaunului liber din față. Lăsă capul să-i cadă. Câteva clipe mușchii gâtului se împotriviură, încercând să oprească mișcările săltărețe ale capului. Încet-încet mașina osteni, încetinindu-și tremuratul. Ieșiseră la autostradă. Aripile negre ale unui somn greu se năpustiră asupra-i.